

הכנסת היועצת המשפטית לכנסת

(סימוכין : 011519-2024)
ירושלים, כ"ו האדר א' נתשפ"ד
06 במרץ 2024

לכבוד
עו"ד אריאל סיוזל
היועץ המשפטי למשרד לביטחון לאומי

שלום רב,

הנדון: פיקוח פרלמנטרי של ועדות הכנסת על עבודת המשרד לביטחון לאומי

סימוכין : מכתב היועצת המשפטית לכנסת, עו"ד שגית אפיק, לשר לביטחון לאומי, חבר הכנסת איתמר בן גביר מיום 16.7.2023 ; מענה רכזת לשכת השר מיום 18.7.23 ; מענה היועצת המשפטית לכנסת, עו"ד שגית אפיק מיום 14.8.23 ; מענה של השר לביטחון לאומי, חבר הכנסת איתמר בן גביר מיום 7.12.24

מכתב השר לביטחון לאומי, חבר הכנסת איתמר בן גביר ליושב ראש הוועדה לענייני ביקורת המדינה, חבר הכנסת מיקי לוי מיום 8.2.24 ; מכתב מענה מטעמו של יושב ראש הוועדה לענייני ביקורת המדינה, חבר הכנסת מיקי לוי לשר לביטחון לאומי, חבר הכנסת איתמר בן גביר מיום 11.2.24 ; מכתב יושב ראש הוועדה לענייני ביקורת המדינה, חבר הכנסת מיקי לוי ליושב ראש הכנסת, חבר הכנסת אמיר אוחנה מיום 4.3.24

בהמשך להתכתבות שבסימוכין, אני מתכבדת לפנות אלייך בנושא שבנדון :

1. מאז פרוץ מלחמת "חרבות ברזל", הכנסת עובדת במתכונת מאומצת במיוחד. בכובעה כמחוקקת, הכנסת עורכת דיונים רבים להכנת חקיקה הנדרשת בשל הלחימה ומצב החירום. בנוסף, הכנסת עורכת דיוני פיקוח רבים, וזאת לאור החשיבות הגבוהה שבפיקוח פרלמנטרי אפקטיבי של הכנסת על הממשלה בשגרה ובחירום.
2. כידוע, בשיטתנו המשטרית הממשלה מכהנת מכח אמון הכנסת, ואחד מתפקידיה החשובים של הכנסת הוא פיקוח על עבודת הרשות המבצעת. לשם מילוי תפקיד זה הוענקו לוועדות הכנסת סמכויות שונות ובכלל זה הסמכות לחייב עובד מדינה להופיע בפניהן ולמסור מידע המצוי בידיו, ואף לחייב שר להופיע בפניהן.
3. למרות האמור, לאחרונה הוועדה לביטחון לאומי של הכנסת נתקלה במקרים של אי-התייחסות נציגי המשרד לביטחון לאומי בשיבותיה. כך, נציגי המשרד לביטחון לאומי נעדרו מדיון מעקב בוועדה לענייני ביקורת המדינה בנושא רישוי כלי ירייה והפיקוח על החזקתם, דוח שנתי 64 שנערך ביום 12 בפברואר 2024 – ג' באדר א' התשפ"ד ; עוד לפני הדיון, פנה השר לביטחון לאומי, חבר הכנסת איתמר בן גביר ליושב ראש הוועדה, חבר הכנסת מיקי לוי במכתב בו הודיע כי נציגי המשרד לא ישתתפו בדיון הוועדה (מכתבו מיום 8 בפברואר 2024 – כ"ט בשבט התשפ"ד) ; בתשובתו, יושב ראש הוועדה ביקש כי אנשי המקצוע הרלוונטיים לדיון ישלחו אליו (מכתבו מיום 8 בפברואר 2024 – ב' באדר התשפ"ד) ; אף על פי זאת, הנציגים לא הגיעו כאמור ובסיכום הדיון פנה יושב ראש הוועדה אליי ואל היועצת המשפטית לממשלה בבקשה לטפל בנושא.
4. יושב ראש הוועדה שב וזימן דיון נוסף בסוגיה ביום 4 במרץ 2024 – כ"ד באדר א' התשפ"ד, אך נציגי המשרד גם לא התייצבו לדיון זה. בסיום הדיון, הוא פנה במכתב בנושא ליושב ראש הכנסת, חבר הכנסת אמיר אוחנה. במכתבו הוא גם ציין כי הן הוועדה והן מרכז המחקר והמידע של הכנסת מתקשים לקבל מענה לשאלות המופנות לנציגי המשרד.

5. נציגי המשרד לביטחון לאומי גם נמנעו מלהעביר מצגת שהצגה על ידי המשטרה בסיור הוועדה המיוחדת לעובדים זרים מיום 22 ביוני 2023 - ג' בתמוז התשפ"ג, וזאת למרות פניות חוזרות ונשנות בנושא מצד חבר הכנסת גלעד קריב, מנהלת הוועדה ומצידי – ללשכת השר בן גביר (מכתבי מהימים 16.7.2024 ומיום 12.8.2023 ומענה רכזת לשכת השר מיום 18.7.2023); על אף שהשר בתשובתו השיב כי התנאים להעברת המצגת יתואמו מול מנהלת הוועדה, הדבר לא בוצע בפועל (מענה השר מיום 7.12.2023).
6. מעבר לסוגיות של התייצבות בישיבות ועדות הכנסת, יכולתה של הכנסת לקיים פיקוח אפקטיבי על עבודת הממשלה תלויה גם בקיום חובות דיווח סטטוטוריות תוך מסירת מידע מקיף ובהתאם לתקופות הדיווח הקבועות בחקיקה, כמו גם במתן מענה לחברי הכנסת העושים שימוש בכלים הפרלמנטריים הנתונים בידיהם - ובכלל זה מענה לשאלות של משרדי הממשלה.
7. מנתוני הכנסת עולה כי ישנן כ-50 שאילתות ישירות הממתינות עדיין לתשובת משרד הביטחון (מתוך כ-85 שהוגשו בסך הכל). מתוכן, למעלה מ-15 הממתינות למענה מעל 50 ימים; ביחס לשאלות הרגילות, כ-19 מצויות עדיין בטיפול המשרד. מתוכן כ-17 ממתינות למענה למעלה מ-50 ימים.
8. אין חולק כי בימים אלה מוטל על כלל משרדי הממשלה ובהם גם על המשרד לביטחון לאומי עומס רב במיוחד עקב מלחמת "חרבות ברזל". יחד עם זאת, שמירה על מעמדה ועל תפקודה היעיל של הכנסת היא אינטרס משותף של הכנסת, משרדי הממשלה ונציגיהם ושל הציבור כולו. היעדרותם של נציגי הרשות המבצעת מישיבות ועדות הכנסת, אי-מסירת מידע או דיווח בהתאם לחוק מקשה, ולעיתים אף מאיינת לחלוטין את יכולתן לקיים פיקוח אפקטיבי על עבודת הממשלה ופוגעת באופן חמור בעבודת הכנסת.
9. אבקש לעמוד על חשיבות הדברים מול נציגי משרדך.
10. אני עומדת לרשותך לכל סיוע בענין זה ובכלל.

בכבוד רב,

שגית אפיק

העתק:

עו"ד שרון אפק, מנהל מערך ייעוץ וחקיקה, המשנה ליועצת המשפטית לממשלה